

Uppföljning av program för marknads kontroll 2023

Uppföljning av marknads kontroll inom
Ekodesign, energi- och däckmärkning

Förord

I Sverige är Energimyndigheten marknadskontrollmyndighet för lagstiftningarna om ekodesign, energi- och däckmärkning.

Enligt förordning (2014:1039) om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn ska marknadskontrollmyndigheterna årligen utarbeta och genomföra program för marknadskontroll. Myndigheterna ska rapportera in dessa till Swedac som årligen ska följa upp den nationella strategin för marknadskontroll som tagits fram i enlighet med förordning (EU) 2019/1020.

Ekodesign- och energimärkningsregelverken sätter gemensamma krav för energirelaterade produkter oavsett var man befinner sig inom EU. EU-kommissionen räknar med att de hittills beslutade ekodesign- och energimärkningskraven, för allt från belysning till värmepumpar, kan minska EU-ländernas primärenergianvändning med 1513 TWh per år från år 2030. För att dessa stora besparingar ska realiseras krävs att produkterna som säljs på EU-marknaden faktiskt uppfyller gällande krav. Varje år tillkommer det nya produktgrupper som regleras genom ekodesign- och energimärkningskrav. För att möta denna realitet har Energimyndigheten i högre utsträckning prioriterat kontroller som har kunnat genomföras inom ramen för EU-finansierade marknadskontrollprojekt.

Detta är Statens Energimyndighets (Energimyndighetens) uppföljning av program för marknadskontroll 2023.

1. Uppföljning av myndighetsspecifika mål för marknadskontroll

Energimyndigheten har under 2023 arbetat mot myndighetens egna mål med tillsyn; att säkerställa en trovärdig, effektiv och rättssäker tillsyn med hög servicegrad. Syftet med marknadskontroll av ekodesign- och energimärkningskrav är att säkerställa att alla reglerade produkter på marknaden uppfyller EU-förordningarnas krav gällande energieffektivitet, teknisk dokumentation, energimärkning och konsumentinformation. Några andra specifika mål har inte definierats för Energimyndighetens marknadskontroll.

2. Eventuell ändring av rättslig grund

Energimyndigheten är marknadskontrollmyndighet för ekodesign enligt förordning (2016:187) om ekodesign, samt marknadskontrollmyndighet för energimärkning och däckmärkning enligt förordning (2014:520) med instruktion för Statens energimyndighet. Därmed ansvarar Energimyndigheten för marknadskontroll av EU:s ekodesigndirektiv (2009/125/EG) och energimärkningsförordning ((EU) 2017/1369) samt däckmärkningsförordning ((EU) 2020/740), i Sverige.

Direktivet och förordningarna utgör ramregelverk inom vilka europeiska produktförordningar (EU-kommissionens förordningar) för olika produktgrupper tas fram och införs succesivt. Ekodesign och energimärkningsområdet är ett område under ständig utveckling och produktförordningarna uppdateras löpande enligt en plan från Kommissionen. Produktförordningarna sätter minimikrav på bland annat energieffektivitet hos produkter och förbjuder försäljning av de mest energi- och resurskrävande produkterna på EU-marknaden.

Energimyndigheten ansvarar för marknadskontroll av ett femtiotal europeiska produktförordningar med ekodesign- och/eller energimärkningskrav för ett trettiotal produktgrupper. Dessa produktförordningar revideras löpande vid den tidpunkt som har angetts i respektive förordning. Under 2023 publicerades uppdaterade produktförordningar för torktumlare och för produkter i standby-läge. Det kom också en helt nya förordningar för ekodesign och energimärkning av mobiltelefoner och surfplattor. Skärpta krav trädde i kraft för vissa servrar, bildskärmar, ljuskällor, kylar för direktförsäljning och elmotorer. Då Energimyndigheten även ansvarar för policyarbetet och förhandling av nya lagkrav inom ekodesign och energimärkning för energirelaterade produkter, finns det god kunskap om kommande krav på området.

Revidering av Ekodesigndirektivet pågår och den nya förordningen om ekodesign för hållbara produkter (ESPR) är i slutskedet av lagstiftningsprocessen. Förordningen förväntas träda i kraft under 2024. I nuvarande ekodesigndirektiv omfattas bara energirelaterade produkter. I den nya ekodesignförordningen föreslås det att alla produkter utom livsmedel, foder, läkemedel, djur, växter och till viss del motorfordon ska omfattas. Ikraftträdandet kan komma att påverka den rättsliga grunden för marknadskontrollen.

3. Eventuell ändring av omvärldsbevakning och marknadsanalys

Ingen ändring av Energimyndighetens arbete med omvärldsbevakning och marknadsanalys har gjorts under 2023. Dock har ett utvecklingsarbete inletts, se mer under 5.1 Utveckling av omvärldsbevakning och marknadsanalys.

4. Eventuell ändring av riskbaserad metod

Ingen ändring av Energimyndighetens arbete med riskbaserad metod/riskbaserat urval har gjorts under 2023.

5. Uppföljning av marknadskontrollaktiviteter

5.1 Omvärldsbevakning och marknadsanalys

Energimyndighetens egna insatser

Energimyndigheten arbetar löpande med att förbättra sin omvärldsbevakning och sina marknadsanalyser genom de marknadskontrollaktiviteter som genomförs. Detta med syfte att ge bättre underlag för prioritering och beslut genom att till exempel förbättra myndighetens kunskap om olika produkters marknader, leverantörskedjor, risker och möjligheter med ny teknik etc.

Under 2023 genomförde Energimyndigheten en marknadsanalys för fastbränslepannor. I analysen inhämtades statistik för produktgruppen från ICSMS, produkt databasen EPREL (European Product Registry for Energy Labelling) och Tullverket. En konsult anlätades för en analys av marknaden avseende bland annat marknadsandelar och vanligaste bränslet att använda. Effekten av att göra marknadsanalysen var ett bättre underbyggt underlag för urval av produkter för provning samt ökad kännedom om marknaden.

EEPLIANT3

Myndigheten har genom sitt deltagande i europeiska marknadskontrollprojekt (EEPLIANT) de senaste åren fått en förbättrad bild av den europeiska marknaden och av hur andra marknadskontrollmyndigheter i Europa arbetar.

Myndighetssamverkan

Energimyndigheten deltog under 2022–2023 i Marknadskontrollrådets arbetsgrupp för omvärldsbevakning och marknadsanalys, i vilken ett metod-PM för ändamålet togs fram.

Övriga samarbeten

En undersökning riktad till konsumenter genomfördes tillsammans med Däckbranschen Sverige på temat ”Preferenser vid däckköp”. Syftet var att få underlag på vad som är viktiga faktorer när en konsument köper däck. Undersökningen visade att väggrepp på vått väglag var den enskilt viktigaste parametern, denna information återfinns på däckmärkningsetiketten, trots detta angav konsumenten att information på däckmärkningsetiketten och information om bränsleförbrukningen inte prioriterades lika högt.

5.2 Kontroll av e-handel

E-handeln har blivit en allt större kanal för försäljning och marknadsföring inom många produktsegment. Energimyndigheten har sedan lagkrav trädde i kraft 2015 arbetat med marknadskontroll av energimärkning på internet och upprepat sett utbredda brister gällande den information som enligt energimärkningskrav ska finnas vid försäljning på internet.

Energimyndighetens egna insatser

Under 2023 fokuserade Energimyndigheten på att avsluta äldre ärenden inom e-handel i syfte att kunna frigöra resurser för att starta, driva och slutföra nya ärenden under 2024. I konkreta antal startades 6 stycken nya ärenden under 2023, samtidigt som 24 stycken ärenden inom e-handel avslutades under samma period. Genom att webbbutiker har korrekt energimärkning så kan webbkunden välja produkter efter energiprestanda och därmed minska sin egen energianvändning och i förlängningen bidra till EU:s energi- och klimatmål.

EEPLIANT3

Arbete med kontroller av webbbutiker fortsatte under 2023, bland annat inom ramen för det EU-gemensamma projektet EEPLIANT3 där myndigheten deltagit sedan 2019, projektet sträcker sig till mars 2024. I projektet har Energimyndigheten deltagit i flera produktspecifika arbetspaket inom vilka det gjordes kontroller av webbbutiker. Angående samarbetet inom EEPLIANT3 se vidare under 5.7 Utökad samarbete med andra medlemsstater.

Under 2023 genomförde Energimyndigheten, inom ramen för EEPLIANT3, kontroller av fem webbsidor gällande e-handel av rumsvärmare. Det preliminära totala resultatet i projektet av kontroll av webbsidor som säljer rumsvärmare i EU var att av 125 kontrollerade produkter saknade 94 av dessa energimärkning och graden av överensstämmelse var låg.

Övriga preliminära resultat för hela projektet är att de dokument- och webbkontroller som hittills har gjorts visar på många brister av varierande allvarlighetsgrad avseende regelefterlevnaden för de aktuella produkterna. Tidigare gjorda webbkontroller inom projektet visar att:

- För luftkonditioneringsapparater och komfortfläktar (470 webbsidor) var 237 av 271 granskade energimärkningsetiketter felaktiga och etiketten saknades helt i 190 fall. I 179 fall fanns inget produktinformationsblad.
- För ventilationsenheter kontrollerades 111 produkter i 60 olika webbbutiker, 75 % av dessa levde inte upp till kraven om energimärkning online.

Slutliga resultat kommer att redovisas då projektet avslutas i mars 2024.

Nordsyn

Energimyndigheten deltog under 2023 i det nordiska samarbetet Nordsyn inom vilket ett sk webcrawlverktyg under namnet NordCrawl tidigare har utvecklats. Applikationen kan hämta data från ett stort antal websidor, t.ex. webbutiker, för förutbestämda produktkategorier och parametrar.

Under 2023 påbörjades arbetet med att utvärdera hur webcrawlern kan användas till stöd i marknadskontroll av e-handel. Se vidare under 5.4.

5.3 Metodutveckling

Energimyndighetens egna insatser

Under 2023 har Energimyndigheten internt arbetat med att utveckla processen för marknadskontroll. Myndigheten har en modell för att ta fram tillsynsprocesser vars riktlinje reviderades under våren 2023 med en förenklad processmetodik, ett nytt målgruppsanpassat utbildningskoncept samt tydligare roller och ansvar. Den förenklade processmetodiken består fyra steg: 1) Initiera, 2) synliggöra, 3) lansera och 4) etablera och utveckla, där målet är att snabbare implementera och tillgängliggöra processerna samt snabbare komma i gång med arbetet med ständiga förbättringar. Under 2023 togs processen för marknadskontroll från steg 1 till steg 4 och i slutet av året började arbetet med ständiga förbättringar för 2024 planläggas för att ständigt sträva efter en effektivare hantering av marknadskontrollärenden.

Under 2023 har vi samlat lärdomar från de ärenden med Tullverket som Energimyndigheten hanterade under 2022 och 2023 tillsammans med material från Marknadskontrollrådet till en intern lathund för tullärenden. Lathunden är första steget i att se över hur våra metoder och processer för dessa ärenden kan utvecklas till ett mer strukturerat arbetssätt internt på myndigheten så att ärenden kopplat till Tullverket kan hanteras mer effektivt.

Internt på Energimyndigheten pågår även ett arbete med anpassning och övergång till nytt handläggarstöd (IT-system). Under 2023 genomfördes en förstudie för att anpassa systemet till marknadskontrollens processer och metoder. Kopplat till förstudien gjordes även en informationsklassning av dokument kopplat till processen för marknadskontroll.

I och med ICSMS:s ökade betydelse och de potentiella möjligheterna med Kibana genomförde vi under våren 2023 en utbildning för handläggare i ICSMS. Aktiviteter som flyttats framåt i tid är

kompetensutveckling inom Kibana samt att ta fram ett internt handläggarsöd.

Myndighetssamverkan

Energimyndighetens arbete med den interna processen för marknadskontroll presenterades för Marknadskontrollrådet i november 2023. Efter presentationen genomfördes även ett möte för erfarenhetsutbyte gällande marknadskontrollprocessen med MSB.

EEPLIANT3

Arbetet med metodutveckling består även i att inhämta lärdomar och inspiration från de projekt vi deltar i. Energimyndigheten deltar sedan 2019 i det EU-gemensamma marknadskontrollprojektet EEPLIANT3 som sträcker sig till våren 2024. I projektet deltar Energimyndigheten bland annat i arbetspaketet om träning och utbyte (WP5). Detta arbetspaket slutfördes under 2023. Genomförda aktiviteter under alla de fem projektåren är fem studiebesök, ett heldags webinarie om dokumentkontroll, ett e-bibliotek med över 250 dokument och verktyg för inspektioner som speglar innehållet av den så kallade "blue guide" (2022 års blåbok om genomförandet av EU:s produktbestämmelser), även en mall för utbytesprogram har tagits fram och uppdaterade riktlinjer för god praxis gällande marknadskontroll. Allt i syfte att skapa en gemensam kunskapsbank för den europeiska marknadskontrollen. Angående samarbetet inom EEPLIANT3 se vidare under 5.7 Utökad samarbete med andra medlemsstater.

EPREL

De europeiska marknadskontrollmyndigheterna för energimärkning har tillgång till produkt databasen EPREL (European Product Registry for Energy Labelling) (se vidare under 5.4). Alla modeller av produkter som omfattas av krav på energimärkning ska finnas registrerade och ha dokumentation i form av energimärkningsetikett, produktinformationsblad, teknisk dokumentation inklusive styrkande dokumentation uppladdad i databasen. Tillverkare och importörer ansvarar för att registrera produkterna i databasen. Energimyndigheten strävar efter att i högre grad använda sig av EPREL i stället för att begära in dokumentation från tillverkarna för produkter med energimärkningskrav. Myndigheten kan hittills konstatera att användandet är relativt lågt inom de produktområden där stickprov gjorts.

5.4 Ny teknik

Nya IT-verktyg förändrar förutsättningar för arbetet med marknadskontroll. Några exempel på IT-verktyg som har utvecklats de

senaste åren och som är av betydelse för marknadskontrollen av energirelaterade produkter är EPREL och NordCrawl.

Myndighetssamverkan - NordCrawl

Energimyndigheten har under cirka 10 års tid deltagit i det nordiska samarbetet Nordsyn och gjorde så även under 2023. Inom samarbetet har ett sk webcrawling-verktyg under namnet NordCrawl tidigare utvecklats. Applikationen kan hämta data från ett stort antal websidor, t.ex. webbutiker, för förutbestämda produktkategorier och parametrar. Frikopplat från arbetet i Nordsyn påbörjades under 2023 arbetet med att utvärdera hur webcrawlern kan användas som stöd i marknadskontroll - både i form av att kunna hitta produkter som inte uppfyller kraven samt genom att kunna ge en överblick över hur efterlevnaden ser ut på marknaden. I ett projekt tillsammans med den irländska systemmyndigheten SEAI (Sustainable Energy Authority of Ireland) jämförs manuell kontroll av webbutiker med motsvarande kontroll av crawlern. Tillsammans tittar vi på hur vi kan analysera och använda resultatet i vår marknadskontroll eller i urval till marknadskontroll. Arbetet fortsätter även 2024.

EEPLIANT3

Energimyndigheten deltar sedan 2019 i det EU-gemensamma marknadskontrollprojektet EEPLIANT3 som sträcker sig till våren 2024. I projektet deltar Energimyndigheten bland annat i arbetspaketet om utveckling och implementering av IT-verktyg som stöd för marknadskontroll (WP2). Inom ramen för detta arbetspaket har under 2023 en webcrawler som lanseras under 2024 utvecklats. Inom arbetspaketet har också en automatisk överföring mellan de nationella ärendehanteringssystemen och ICSMS utvecklats. Lösningarna är ännu på teststadiet. Angående samarbetet inom EEPLIANT3 se vidare under 5.7 Utökad samarbete med andra medlemsstater.

EPREL

De europeiska marknadskontrollmyndigheterna för energimärkning har tillgång till produkt databasen EPREL. Alla modeller av produkter som omfattas av krav på energimärkning ska finnas registrerade och ha dokumentation i form av energimärkningsetikett, produktinformationsblad och teknisk dokumentation inklusive styrkande dokumentation uppladdad i databasen. En förutsättning för att aktörer ska kunna göra rätt är att de förstår vad och hur de ska göra. Energimyndigheten informerar därför löpande om dessa krav i kontakter med företag. Generellt ser Energimyndigheten att följsamheten av näringsidkare att ladda upp information i EPREL är av varierande kvalité.

5.5 Samarbete mellan marknadskontrollmyndigheter och Tullverket

Under 2023 har Energimyndigheten samarbetat med Tullverket för att säkerställa att produkter som släpps in på EU:s inre marknad uppfyller gällande lagkrav. Totalt har 4 600 lampor och 100 armaturer med bristande energimärkning stoppats som ett resultat av samarbetet under året. Genom att stoppa produkter som inte följer kraven på energimärkning möjliggör Energimyndigheten för konsumenter att fatta mer välinformerade köpbeslut för energirelaterade produkter. Det bidrar även till mer rättvisa konkurrensvillkor för aktörer som tillhandahåller energirelaterade produkter.

I den marknadsanalys av fastbränslepannor som genomfördes under 2023 så inhämtades bland annat statistik från Tullverket, se vidare under 5.1 Omvärldsbevakning och marknadsanalys.

EEPLIANT3

Energimyndigheten deltar sedan 2019 i det EU-gemensamma marknadskontrollprojektet EEPLIANT3 som sträcker sig till våren 2024. I projektet deltar Energimyndigheten bland annat i ett arbetspaket om förstärkt samarbete med tullmyndigheter (WP3). Inom arbetspaketet har erfarenheter av hur samarbete med tullen fungerar delats och förslag kring hur det kan förbättras har identifierats. Bland annat har det inom projektet gjorts intervjuer av tullmyndigheter i respektive land. Inom ramen för detta arbetspaket har under 2023 checklistor och mallar gällande energirelaterade produkter för tulltjänstemän utvecklats. Slutliga resultat kommer att redovisas då projektet avslutas i mars 2024. Angående samarbetet inom EEPLIANT3 se vidare under 5.7 Utökat samarbete med andra medlemsstater

5.6 Samarbete mellan marknadskontrollmyndigheter

Energimyndigheten har under 2023 varit aktiv i Marknadskontrollrådet samt dess arbetsgrupper, för att främja ett gott samarbete mellan marknadskontrollmyndigheterna. Energimyndigheten deltog i arbetsgrupperna:

- Arbetsgruppen för omvärldsbevakning och marknadsanalys
- Arbetsgruppen för uppföljning av marknadskontrollens effekter

Energimyndigheten deltog även i Nätverk ICSMS/Safety Gate.

För att säkerställa ett effektivt myndighetssamarbete gällande ekodesign och energimärkning driver Energimyndigheten en ledningsgrupp och en arbetsgrupp bestående av representanter från Boverket, Elsäkerhetsverket, Kemikalieinspektionen, Konsumentverket, Naturvårdsverket och Upphandlingsmyndigheten. Grupperna träffas regelbundet och har löpande kontakt kring aktuella frågor och produkter inom ekodesign- och energimärkningsområdet. Under 2023 låg fokus på information om nya och kommande förändringar av krav, till exempel energianvändning i standby, krav på mobiltelefoner, värmepumpar och rumsvärmare.

Energimyndigheten har även utbytt erfarenheter med MSB gällande arbete med en process för marknadskontroll, se vidare under 5.3 Metodutveckling.

5.7 Samarbete med andra medlemsstater

EEPLIANT (Deltagande medlemsstater: AT, BE, HR, CY, CZ, DK, FR, DE, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PT, SI, ES, SE, samt Turkiet)

Under EEPLIANT1, EEPLIANT2 och EEPLIANT3 (Energy Efficiency Compliant Products) har Energimyndigheten tillsammans med andra myndigheter inom EU utvecklat bästa praxis inom marknadskontroll av ekodesign och energimärkning. Projektens syfte är att genom koordinerade insatser stärka marknadskontrollen genom bland annat erfarenhetsutbyte, harmonisering av tolkningar och tillämpningar.

Energimyndigheten deltar sedan 2019 i det EU-gemensamma marknadskontrollprojektet EEPLIANT3 som sträcker sig till våren 2024. I projektet har Energimyndigheten deltagit i det horisontella arbetspaketet för ledning och kommunikation (WP1), utveckling och implementering av IT-verktyg som stöd för marknadskontroll (WP2), förstärkt samarbete med tullmyndigheter (WP3) samt träning och utbyte (WP5). Energimyndigheten har också deltagit i produktspecifika arbetspaket som genomfört marknadskontrollaktiviteter avseende luftkonditioneringsapparater, varmvattenberedare och ackumulatortankar, ventilationsenheter och rumsvärmare (bl.a. kaminer och elradiatorer).

Önskat resultat av projektet är att bidra till att produkter som inte uppfyller ekodesign- och energimärkningskrav inte fortsätter att säljas på den europeiska marknaden. Marknadskontrollen kan bli mer omfattande än om vi bara själva arbetar på egen hand, då urval koordineras och resultaten delas mellan deltagande myndigheter. Finansiering av kontrollerna sker också via projektet. Vid projektets avslut mäts effekten av kontrollerna genom att beräkna vilken negativ effekt (i kWh) som kontrollerade produkter skulle ha haft om de inte hade plockats bort från EU-marknaden alternativt om inte rättelser från ansvarig aktör gjorts. Aktiviteter och resultat av de olika arbetspaketen har presenterats under avsnitt 5.2, 5.3, 5.4, 5.5. Det övergripande resultatet för alla de fem projektåren kommer att redovisas då projektet avslutas i mars 2024.

Förutom aktiviteter nämnda under de olika avsnitten ovan har även provning i laboratorium av rumsvärmare genomförts. Inom ramen för projektet provades sex rumsvärmare varav fyra fastbränslekaminer och två el-radiatorer. Handläggning av ärenden pågår.

ADCO

Myndigheterna i olika EU-medlemsstater som ansvarar för marknadskontroll av ekodesign och energimärkning, samt energimärkning av däck, och representanter från EU-kommissionen

samarbetar inom s.k. administrative cooperation (ADCO)-grupper, i vilka Energimyndigheten deltagit aktivt under 2023. Två gånger per år samlas grupperna i möten som syftar till att verka för en europeisk samsyn kring tolkning och tillämpning av de relevanta lagstiftningarna. Bland annat diskuteras s.k. ”grey areas”, dvs. områden där lagstiftningen är otydlig. Frågeställningar och diskussioner fångas upp av EU kommissionen som löpande uppdaterar sina FAQ-dokument som finns tillgängliga på EU-kommissionens webbplats.

Nordsyn (Deltagande medlemsstater: DK, FI, SE, samt NO och IS)

Nordsyn är ett program för policy- och marknadskontrollmyndigheter i de nordiska länderna, finansierat av det Nordiska ministerrådet. Syftet med programmet är att stödja de nordiska konsumenterna och tillverkarna samt myndigheterna i uppföljning av ekodesign- och energimärkningskrav. Myndigheterna träffades löpande under 2023 och samarbetet förväntas likrikta tillämpningen av reglerna och att samarbeta runt gemensamma marknadsaktörer. 2023 tog Norge över ordförandeskapet efter Sverige.

Energimyndighetens egeninitierade samarbete

Under 2023 har Energimyndigheten i ett projekt tillsammans med den irländska systemmyndigheten SEAI (Sustainable Energy Authority of Ireland) påbörjat arbete med att utvärdera hur webbcrawlern Nordcrawl kan användas som stöd i marknadskontroll. Se vidare avsnitt 5.4 Ny teknik.

EU Testing Campaign

EU-kommissionen har tagit initiativ till att stödja medlemsstater i marknadskontroll genom att handla upp provningslaboratorier och finansiera provning av vissa energirelaterade produkter. Syftet är att uppnå en högre efterlevnad av lagkrav inom energimärkning och ekodesign och därmed realisera den besparingspotential som förväntas. Energimyndigheten har anmält intresse av att delta i kampanjen. Under 2023 genomfördes för Energimyndigheten en provning av en luftvattenvärmepump. Provningsrapporten erhöles först efter årets slut och ärendehandläggning pågår.

5.8 Utbildnings- och informationsinsatser

En synlig marknads kontroll kan ha en reglerande effekt i sig. Det kan också leda till bättre dialog med berörda aktörer om krav som de behöver efterleva. Under 2023 gav Energimyndigheten ut 7 nyhetsbrev för ekodesign och energimärkning. Genom dessa kommunicerades bland annat vår plan för marknads kontroll, aktiviteter inom EEPLIANT3 och information om nya krav som trätt i kraft under året. Februari månads blogg på marknads kontrollrådets webbplats skrevs av Energimyndighetens GD som lyfte den konsumentinriktade kampanjen “varje kilowattimme räknas” med utmaningen att minska elanvändningen med energismarta val och vanor, samtidigt belystes vikten av att arbeta med krav på produkter för att få bort de produkter som använder mest el och energi från marknaden samt framtida produktkrav på resurseffektivitet och hållbarhet.

Elfack

Energimyndigheten medverkade under 2023 på Sveriges största fackmessa Elfackmässan på Svenska mässan i Göteborg. I fokus stod bland annat utfasningen av gamla lysrör som innehåller kvicksilver, som regleras både genom ekodesignlagstiftningen och RoHS-direktivet ((2011/65/EU), Restriction of the use of certain Hazardous Substances in Electrical and Electronic Equipment). Utfasning av ljuskällor med kvicksilver innebär inte bara att mängden kvicksilver på marknaden minskar. Om ljuskällorna byts till nya moderna LED, med smart styrning kan upp till 2,5 TWh per år sparas i Sverige. Myndigheten hade på mässan en bemannad monter där vi svarade på frågor om energirelaterade produkter. I montern fanns material om utfasning av lysrör, en “interaktiv vägg” och en film på temat utfasning och utbyte av belysning. Energimyndigheten gjorde också sex scenframträdanden. Under mässan fick Energimyndigheten kontakt med ca 950 monterbesökare, 250 studenter och 180 åhörare vid scenprogram.

Guide för återförsäljare

Energimyndigheten har publicerat en återförsäljarguide till energimärkning på internet. Guiden är framtagen inom ramen för EU-projektet “Label 2020” som under 2019–2023 skulle verka för en smidig övergång till den nya generationens energimärkning.

Energimyndigheten använder bland annat guiden vid marknads kontroll för att visa på brister som vi upptäckt och som företagen måste rätta till. Vår bedömning är att guiden underlättar för återförsäljare att kunna leva upp till gällande lagkrav, vilket i sin tur bidrar till att konsumenter i högre utsträckning får information i form av energimärkning när de handlar produkter i e-handeln.

Branshmöten

Energimyndigheten arbetar löpande med att informera och inhämta synpunkter från berörda branscher om befintliga och under utveckling av nya krav. Som ett led i det arrangerade Energimyndigheten under 2023 flera möten med inbjudna branscher. De produktgruppsspecifika branshmötena fokuserade bl.a. på luftkonditioneringsapparater och luftluftvärmepumpar, torktumlare, rumsvärmare, dammsugare, fläktar, pannor, värmepumpar, varmvattenberedare och ackumulatortankar. Energimyndigheten deltog även och informerade om aktuella frågor och förslag till krav vid branshmöten arrangerade av externa parter.

5.9 Barn och unga

Inga aktiviteter har genomförts för att öka kunskapen specifikt hos barn och unga.

5.10 Övriga genomförda marknadskontrollaktiviteter inklusive resultat:

Energimyndigheten har mottagit många reaktiva anmälningar mot produktgruppen fastbränslepannor och inledde därför under 2023 en insats på detta område. En marknadsanalys för bättre kännedom av marknaden för fastbränslepannor genomfördes (se vidare avsnitt 5.1 Omvärldsbevakning och marknadsanalys). Myndigheten påbörjade även planering av en provning samt att ta fram underlag för ett informationsbrev.

6. Genomfört samarbete

Energimyndigheten har inte under 2023 haft några övriga samarbeten.

7. Resurser

Energimyndigheten genomför sin marknadskontroll i stor grad genom samarbeten med andra medlemsstater. Därmed finansieras marknadskontrollen som Energimyndigheten både av interna medel och av externa medel såsom finansiering genom EU-projekt och nordiska projekt. Både del av arbetstiden och kostnader för inköp och provning av produkter finansieras via externa medel. Energimyndigheten redovisar uppgifter för både egenfinansierad och externt finansierad marknadskontroll för att inte relationen mellan graden av marknadskontrollaktiviteter som vi rapporterar och kostnaderna i tid och pengar bli skev. Omfattningen av den marknadskontroll Energimyndigheten genomfört under de senaste åren har möjliggjorts genom samarbete med andra medlemsstater.

- Utfall budget (årlig budget, exklusive personalkostnader):

Energimyndighetens totala kostnader för marknadskontroll uppgick totalt 2023 till ca 900 000 SEK.

Av dessa var ca 600 000 SEK kopplade till europeiska samarbetsprojekt. Ca 300 000 SEK var kopplade till övrig marknadskontroll inklusive utveckling av digitala verktyg.

- Utfall personal (antal årsarbetskrafter):

Marknadskontrollarbetet bedrivs på enheten för produkter med stöd från myndighetens Testlab. Under 2023 upptog arbetet med marknadskontroll cirka 4 årsarbetskrafter.

Anledningen till differensen är att vi i uppföljningen räknat på ett annat sätt än angiven budget i det årliga programmet för 2023 (overhead etc har räknats bort i denna sammanställning). Detta tillsammans med att planerade rekryteringar försenades.